

A Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer (MePAR)

*Csornai Gábor, Csonka Bernadett, Zelei Gyula, dr. Martinovich László,
Kocsis Attila, Tikász László, László István, Bognár Erika, Csekő Árpád*

Földmérési és Távérzékelési Intézet (FÖMI)

Az Európai Unió Közös Agrárpolitikájának (KAP) csatlakozás utáni átvétele megköveteli az uniós támogatások igénybevételéhez szükséges Integrált Irányítási és Ellenőrzési Rendszer (IIER) kiépítését. Az Európai Unió agrártámogatási rendszerének hazai bevezetésével a távérzékelés eredményeinek, szolgáltatásainak eddigi 7 éves állami, intézményes operatív felhasználása kiterjed a gazdaságok százazreire is. A FÖMI programjai két területen segítik az EU kifizetések fogadására történő felkészülést: a Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer (MePAR) kiépítésével és a terület alapú támogatások távérzékeléses ellenőrzésével.

A MePAR az EU területalapú támogatásainak igénybevételéhez szükséges. Ez a korszerű, új térképi, területi hivatkozási alap és azonosító rendszer a 2004-es kérelmezési évtől működik. Az Integrált Igazgatási és Ellenőrzési Rendszer (IIER) legfontosabb alappilléreinek egyike. Az IIER kiépítése a KAP (Közös Agrárpolitika) kifizetéseinek folyósításához kötelező. A mezőgazdasági táblákat azonosító rendszereknek több típusa létezik Európában, Magyarországon az előtanulmányok után az ún. fizikai blokkokra épülő rendszer került kiépítésre. A fizikai blokk meglehetősen állandó földfelszíni határokkal (vasút, út, csatorna stb.) rendelkező felszínarab, amelyen belül az egyes mezőgazdasági táblák (az egy gazdálkodó által, egy növényfajtaival bevetett, összefüggő földterületek) évente változhatnak. Magyarországon a fizikai blokkok átlagos mérete 20-30 hektár. A térképhelyes légifelvétel (ortofotó) alapuló földfelszíni egységek, a fizikai blokkok rendszerének országos kialakításával a MePAR biztosítja a támogatás alapját képező mezőgazdasági táblák helyének egyértelmű megadását, és segíti a gazdálkodót a támogatásra jogosult terület meghatározásában.

A MePAR kiinduló adatai

A MePAR alapja a térképhelyes légifelvétel (ortofotó), amelyen vektoros állományban megjelenítve szerepelnek a fizikai blokkok és a támogatásra nem jogosult területek határai, valamint attribútumként a fizikai blokkok támogatható területei, azonosítói, és a vidékfejlesztési kifizetésre jogosító megkülönböztetései.

Az egész országot lefedő térképhelyes légifelvételek, a "Magyarország Légifelmérése 2000" projektből származnak. A felvételek méretaránya $m=1:30\ 000$, egy felvétel 7×7 km-es területet fed le, a digitális felvételek képpontmérete 60 cm. A 2000. tavaszi árvíz- és belvizek által érintett Tisza-menti területekre 2003-ban készült légifelvétel.

A fizikai blokkok lehatárolásához felhasznált további adatok a topográfiai térképek (amelyek segítik az időben állandó, blokkhatáráként szolgáló földfelszíni elemek azonosítását), illetve az űrfelvétel-idősorok, amelyek a területek mezőgazdasági hasznosításának megítélésében döntenek.

A MePAR kiépítése

A MePAR tényleges kiépítése – a több éves megalapozó munka után – 2002. októberi kezdéssel indult a Földmérési és Távérzékelési Intézetben és 2003. szeptemberében fejeződött be a fizikai blokkok felépítése az ország teljes területére. A MePAR kiépítése és működtetése ezen túlmenően a MePAR-hoz kapcsolódó térinformatikai rendszer kiépítését, a szolgáltatások, ellenőrzési feladatok és szükséges oktatás valamint a kapcsolódó felkészítési, képzési tevékenységek rendszerét is jelenti. A fejlesztés eredményeként a térinformatikai alkalmazás eljut a MePAR területi szerveihez és rajtuk keresztül a támogatások igénylőjéhez. A kiépítésen felül a rendszert a FÖMI évente felújítja, a változásokat új ortofotón és terepi ellenőrzéssel három éves rotációban átvezeti.

A MePAR adatbázis és térinformatikai rendszere megfelel a 1593/2000 (EK) rendelet adatbázis és térinformatikai követelményeinek és a 2419/2001 (EK) rendelet legújabb módosítási javaslatában szereplő kritériumoknak is. A MePAR területazonosítási egységei a fizikai blokkok az ország teljes földrajzi területét (tehát az erdőket, legelőket, gyümölcsösöket és ültetvényeket, településeket, stb.) lefedik. Így tehát az ország bármely mezőgazdasági tábláját egyértelműen meg lehet adni a fizikai blokk azonosítójával és a táblasorszámmal, a területhez kapcsolódó kérelemben vagy pályázatban.

A MePAR és a kapcsolódó adatbázisok

A MePAR adatbázis tartalmazza a fizikai blokkok határvonalait, a fizikai blokkon belül a meghatározó műveléstől eltérő és a támogatásra nem jogosító területek határvonalait, a

támogatható és nem támogatható területek méretét, az egyedi blokkazonosítót és háttérben az ortofotót vagy nagyon nagy felbontású űrfelvételt.

A MePAR további összetevői a külön jogszabályokban megfogalmazott támogatási jogcímeknek megfelelő tematikus rétegek, valamint a gazdálkodóknak 2004-ben a kérelmezéshez nyomtaott egyedi blokkterképeken a tájékozódás segítésére a kataszteri fedvény.

Az ortofotókat 2004-től háromévente megújítják, azaz évente az ország területének 1/3 részére készül új ortofotó. A jogosultságot érintő tranzakciókat 5 évig tartja nyilván a MePAR. A MePAR keretében egységes térinformatikai rendszerben kerülnek nyilvántartásra a mezőgazdasági parcellák, amely EU-követelmény 2005. január elsejétől.

A MePAR központi adatbázisa az MVH tulajdona, másolatán a FÖMI végzi az üzemeltetést az év folyamán: változásvezetés és felújítás, tanácsadás, fejlesztések formájában. A FÖMI minden év január 1-i állapotot rögzítő formában adja át az MVH részére a MePAR az évi hiteles példányát. Az MVH kirendeltségei egy hierarchikus struktúrán keresztül folyamatosan hozzáférnek a MePAR központi adatbázisához. Az MVH megyei kirendeltségeiben a teljes MePAR lefedés on-line, valós időben elérhető.

A MePAR szerepe az IIER támogatás ellenőrzési lépéseiben sokrétű. Az MVH a kérelmek 100 %-án adminisztratív ellenőrzést végez, ennek keretében a MePAR területadatainak felhasználásával ellenőrzi a fizikai blokk szintű területei túligénylést. Szintén a MePAR felhasználásával történik a megjelölt terület jogosultságának ellenőrzése és a különböző kifizetések (pl. agrár-környezetvédelmi program és KAP-típusú kifizetés) közötti keresztellenőrzés. Az egyes fizikai blokkokban történt túligénylés kimutatása - és így a támogatások visszatartása, illetve ellenőrzésre történő kijelölés - is a MePAR adatai alapján történik.

Az IIER alá tartozó vidékfejlesztési intézkedések tematikus rétegeinek integrálása a MePAR rendszerébe megtörtént. Ez érinti az agrár-környezetgazdálkodási program és a Kedvezőtlen Adottságú Területek (KAT), valamint az Érzékeny Természeti Területek (ÉTT) kifizetéseinek a FÖMI által elkészített területi lehatárolásait. A különböző terület alapú kifizetések együtt kérelmezése és a jogcímek közötti, adatbázis szintű adminisztratív ellenőrzések valósulnak meg ez által. Folyamatban van a 1593/2000-es (EK) rendelet alapján a szőlő- és ültetvényregiszterrel előírt harmonizáció kialakítása.

